

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

29 päivänä huhtikuuta 2021 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Maatalous ja kalastus – Luonnonmukainen tuotanto ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnät – Asetus (EY) N:o 834/2007 – 19 artiklan 2 kohta – 21 ja 23 artikla – Asetus (EY) N:o 889/2008 – 27 artiklan 1 kohta – 28 artikla – Liitteessä IX oleva 1.3. kohta – Luonnonmukaisten elintarvikkeiden jalostus – Muut kuin luonnonmukaiset maatalousperäiset ainesosat – *Lithothamnium calcareum* -levä – Tämän levän puhdistetuista, jauhetuista ja kuivatuista kerrostumista saatu jauhe – Luokittelu – Käyttö luonnonmukaisissa elintarvikkeissa niiden täydentämiseksi kalsiumilla – Lupa – Edellytykset

Asiassa C-815/19,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Bundesverwaltungsgericht (liittovaltion ylin hallintotuomioistuin, Saksa) on esittänyt 5.9.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 6.11.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Natumi GmbH

vastaan

Land Nordrhein-Westfalen,

Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgerichtin

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Prechal sekä tuomarit N. Wahl, F. Biltgen (esittelevä tuomari), L. S. Rossi ja J. Passer,

julkisasiamies: J. Richard de la Tour,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Natumi GmbH, edustajanaan C. Konnertz-Häußler, Rechtsanwältin,
- Land Nordrhein-Westfalen, edustajinaan A. Schink ja J. Ley, Rechtsanwältin,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

- Kreikan hallitus, asiamiehinään E. Tsaousi ja A. Vasilopoulou,
  - Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan E. Damiani, avvocato dello Stato,
  - Euroopan komissio, asiamiehinään B. Hofstätter ja A. Dawes,
- kuultuaan julkisasiamiehen 9.12.2020 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 834/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä luonnonmukaisen tuotannon, merkintöjen ja valvonnan osalta 5.9.2008 annetun komission asetuksen (EY) N:o 889/2008 (EUVL 2008, L 250, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 22.10.2018 annetulla komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) 2018/1584 (EUVL 2108, L 264, s. 1) (jäljempänä asetus N:o 889/2008), tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Natumi GmbH ja Land Nordrhein-Westfalen (Nordrhein-Westfalenin osavaltio, Saksa) ja jossa on kyse muun kuin luonnonmukaisen ainesosan käytöstä luonnonmukaisen elintarvikkeen jalostuksessa ja luonnonmukaiseen tuotantotapaan viittaavien sanojen käytöstä kyseisen elintarvikkeen merkinnöissä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Asetus (EY) N:o 834/2007

- 3 Luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä sekä asetuksen (EY) N:o 2092/91 kumoamisesta 28.6.2007 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 834/2007 (EUVL 2007, L 189, s. 1) 14 artiklan, jonka otsikko on ”Kotieläintuotantoa koskevat säännöt”, 1 kohdan d alakohdan iv alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Luonnonmukaiseen kotieläintuotantoon sovelletaan 11 artiklassa säädettyjen maatilatuotantoa koskevien yleisten sääntöjen lisäksi seuraavia sääntöjä:

--

d) rehut:

--

- iv) muita kuin luonnonmukaisia kasviperäisiä rehuaineita, eläin- ja kivennäisperäisiä rehuaineita, rehun lisäaineita, eräitä eläinten ruokinnassa käytettyjä tuotteita ja valmistuksen apuaineita saa käyttää vain, jos niiden käyttö luonnonmukaisessa tuotannossa on sallittu 16 artiklan nojalla”.

- 4 Tämän asetuksen 16 artiklassa, jonka otsikko on ”Maataloudessa käytetyt tuotteet ja aineet sekä niiden sallimisperusteet”, säädetään seuraavaa:

”1. Komissio sallii 37 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen luonnonmukaisessa tuotannossa käytettäviksi tuotteet ja aineet, jotka sisällytetään rajoitettuun luetteloon tuotteista ja aineista, joita voidaan käyttää luonnonmukaisessa tuotannossa seuraaviin tarkoituksiin:

--

c) muina kuin luonnonmukaisina kasvipörsäisinä rehuaineina eläin- ja kivennäisperäiset rehuaineet sekä tietyt eläinten ruokinnassa käytetyt aineet;

--”

- 5 Saman asetuksen 19 artiklassa, jonka otsikko on ”Jalostettujen elintarvikkeiden yleiset tuotantosäännöt”, säädetään seuraavaa:

”1. Luonnonmukaisesti tuotettujen jalostettujen elintarvikkeiden valmistus on pidettävä ajallisesti tai paikallisesti erillään muista kuin luonnonmukaisesti tuotetuista elintarvikkeista.

2. Luonnonmukaisesti tuotettujen jalostettujen elintarvikkeiden koostumukseen sovelletaan seuraavia vaatimuksia:

a) tuotteen on oltava tuotettu pääosin maatalousperäisistä ainesosista; --

b) lisäaineita, valmistuksen apuaineita, aromiaineita, vettä, suolaa, mikro-organismi- ja entsyymivalmisteita, kivennäisaineita, hivenaineita, vitamiineja sekä erityisravinnoksi tarkoitetuissa elintarvikkeissa olevia aminohappoja ja muita mikroravintoaineita saa käyttää vain, jos niiden käyttö luonnonmukaisessa tuotannossa on sallittu 21 artiklan mukaisesti;

c) muita kuin luonnonmukaisia maatalousperäisiä ainesosia saa käyttää vain, jos niiden käyttö luonnonmukaisessa tuotannossa on sallittu 21 artiklan mukaisesti tai jos jäsenvaltio on tilapäisesti antanut siihen luvan;

--”

- 6 Asetuksen N:o 834/2007 21 artiklassa, jonka otsikko on ”Eräiden tuotteiden ja aineiden käyttöä jalostuksessa koskevat vaatimukset”, säädetään seuraavaa:

”1. Tuotteiden ja aineiden käyttö luonnonmukaisessa tuotannossa ja niiden sisällyttäminen 19 artiklan 2 kohdan b ja c alakohdassa tarkoitettuun tuotteiden ja aineiden rajoitettuun luetteloon voidaan sallia edellyttäen, että ne ovat II osastossa säädettyjen tavoitteiden ja periaatteiden sekä seuraavien kokonaisuutena arvioitavien vaatimusten mukaiset:

i) tämän luvun mukaisesti sallittuja vaihtoehtoja ei ole saatavilla;

ii) ilman niiden käyttöä olisi mahdotonta tuottaa tai säilyttää elintarviketta tai täyttää yhteisön lainsäädännön perusteella säädettyjä tiettyjä ravitsemuksellisia vaatimuksia.

--

2. Komissio päättää 37 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen tuotteiden ja aineiden sallimisesta ja niiden sisällyttämisestä tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun rajoitettuun luetteloon ja asettaa niiden käyttöä sekä tarvittaessa tuotteiden luettelosta poistamista koskevat erityisedellytykset ja -rajoitukset.

--”

- 7 Tämän asetuksen 23 artiklassa, jonka otsikko on ”Luonnonmukaiseen tuotantoon viittaavien ilmausten käyttö”, säädetään seuraavaa:

”1. Tässä asetuksessa tuotteessa katsotaan olevan luonnonmukaiseen tuotantotapaan viittaavia ilmauksia, jos pakkausmerkinnöissä, mainonnassa tai kaupallisissa asiakirjoissa tuotetta, sen ainesosia tai rehuaineita kuvaillaan ilmauksilla, joilla ostajan annetaan ymmärtää, että tuote, sen ainesosat tai rehuaineet on tuotettu tässä asetuksessa annettujen sääntöjen mukaisesti. Erityisesti liitteessä lueteltuja ilmauksia sekä niiden johdoksia tai lyhenteitä, kuten ”bio” tai ”eko”, saa käyttää yksin tai yhdistettyinä kaikkialla yhteisössä ja millä tahansa yhteisön kielellä sellaisen tuotteen pakkausmerkinnöissä ja mainonnassa, joka täyttää tässä asetuksessa säädetty tai tämän asetuksen nojalla asetetut vaatimukset.

Elävien tai jalostamattomien maataloustuotteiden pakkausmerkinnöissä ja mainonnassa saa käyttää ilmauksia, jotka viittaavat luonnonmukaiseen tuotantotapaan ainoastaan, jos tämän lisäksi myös kaikki kyseisen tuotteen ainesosat on tuotettu tässä asetuksessa säädettyjen vaatimusten mukaisesti.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja ilmauksia ei saa käyttää missään osassa yhteisöä millään yhteisön kielellä sellaisen tuotteen merkitsemiseen, mainostamiseen tai kaupallisten asiakirjojen yhteydessä, joka ei vastaa tässä asetuksessa säädettyjä vaatimuksia, paitsi jos niitä ei käytetä elintarvikkeessa tai rehussa olevista maataloustuotteista tai niillä ei selvästikään ole yhteyttä luonnonmukaiseen tuotantoon.

Lisäksi merkinnöissä ja mainonnassa ei saa käyttää ilmauksia, tavaramerkeissä käytetyt ilmaukset mukaan luettuina, eikä harjoittaa käytäntöjä, jotka voivat johtaa kuluttajaa tai käyttäjää harhaan antamalla ymmärtää, että tuote tai sen ainesosat vastaavat tässä asetuksessa säädettyjä vaatimuksia.

--

4. Jalostettujen elintarvikkeiden osalta 1 kohdassa tarkoitettuja ilmauksia voidaan käyttää:

- a) myyntinimityksessä edellyttäen, että:
- i) jalostettu elintarvike on 19 artiklan mukainen;
  - ii) vähintään 95 prosenttia sen maatalousperäisten ainesosien painosta on luonnonmukaisesti tuotettua;
- b) vain ainesosaluettelossa edellyttäen, että elintarvike on 19 artiklan 1 kohdan sekä 19 artiklan 2 kohdan a, b ja d alakohdan mukainen;

--”

Asetus N:o 889/2008

- 8 Asetuksen N:o 889/2008 1 artiklan, jonka otsikko on ”Kohde ja soveltamisala”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa säädetään asetuksen (EY) N:o 834/2007 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden luonnonmukaista tuotantoa, merkintöjä ja valvontaa koskevista erityissäännöistä.”

- 9 Asetuksen N:o 889/2008 22 artiklassa, jonka otsikko on ”Eräiden tuotteiden ja aineiden käyttö rehuissa”, säädetään seuraavaa:

”Asetuksen (EY) N:o 834/2007 14 artiklan 1 kohdan d alakohdan iv alakohdan soveltamiseksi luonnonmukaisten rehujen jalostuksessa ja luonnonmukaisten eläinten ruokinnassa saa käyttää ainoastaan seuraavia aineita:

- a) muut kuin luonnonmukaiset kasvi- tai eläinperäiset rehuaineet tai muut liitteessä V olevassa 2 jaksossa luetellut rehuaineet edellyttäen, että
- i) ne on tuotettu tai valmistettu ilman kemiallisia liuottimia;
  - ii) edellä 43 artiklassa tai 47 artiklan c alakohdassa esitettyjä rajoituksia noudatetaan;

--

- c) eläinperäiset luonnonmukaiset rehuaineet;

- d) liitteessä V olevassa 1 jaksossa luetellut kivennäisperäiset rehuaineet;

--”

- 10 Asetuksen N:o 889/2008 27 artiklan, jonka otsikko on ”Eräiden tuotteiden ja aineiden käyttö elintarvikkeiden jalostuksessa”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Asetuksen (EY) N:o 834/2007 19 artiklan 2 kohdan b alakohdan soveltamiseksi luonnonmukaisten elintarvikkeiden – lukuun ottamatta viinialan tuotteita, joihin sovelletaan 3 a luvun säännöksiä – jalostuksessa voidaan käyttää ainoastaan seuraavia aineita:

- a) tämän asetuksen liitteessä VIII luetellut aineet;

--

- f) kivennäisaineet (mukaan lukien hivenaineet), vitamiinit, aminohapot ja mikroravintoaineet, edellyttäen, että

- i) unionin lainsäädännön säännöksissä tai unionin lainsäädännön mukaisissa kansallisissa säännöksissä ’oikeudellisesti suoraan veloitetaan’ käyttämään niitä tavanomaiseen käyttöön tarkoitetuissa elintarvikkeissa sillä seurauksella, että elintarviketta ei voida lainkaan saattaa markkinoille tavanomaiseen käyttöön tarkoitettuna elintarvikkeena ilman kyseisten kivennäisaineen, vitamiinin, aminohapon tai mikroravintoaineen lisäämistä; tai
- ii) niiden elintarvikkeiden osalta, jotka saatetaan markkinoille tiettyjä terveys- tai ravinto-ominaisuuksia tai -vaikutuksia omaavina tai tiettyjen kuluttajaryhmien tarpeisiin:

– [imeväisille ja pikkulapsille tarkoitetuista ruoista, erityisiin lääkinnällisiin tarkoituksiin tarkoitetuista elintarvikkeista ja painonhallintaan tarkoitetuista ruokavalionkorvikkeista ja neuvoston direktiivin 92/52/ETY, komission direktiivien 96/8/EY, 1999/21/EY, 2006/125/EY ja 2006/141/EY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/39/EY sekä komission asetusten (EY) N:o 41/2009 ja (EY) N:o 953/2009 kumoamisesta 12.6.2013 annetun] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 609/2013 [(EUVL 2013, L 181, s. 35)] 1 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetuissa tuotteissa niiden käyttö asianomaisia varten sallitaan mainitulla asetuksella ja kyseisen asetuksen 11 artiklan 1 kohdan perusteella hyväksytyillä säädöksillä,

– tuotteissa, joihin sovelletaan [imeväisille ja pikkulapsille tarkoitetuista viljapohjaisista valmisruoista ja muista lastenruoista 5.12.2006 annettua] komission direktiiviä 2006/125/EY [(EUVL 2006, L 339, s. 16)], niiden käyttö sallitaan mainitulla direktiivillä, tai

- tuotteissa, joihin sovelletaan [äidinmaidonkorvikkeista ja vieroitusvalmisteista ja direktiivin 1999/21/EY muuttamisesta 22.12.2006 annettua] komission direktiiviä 2006/141/EY [(EUVL 2006, L 401, s. 1)], niiden käyttö sallitaan mainitulla direktiivillä.”

11 Asetuksen N:o 889/2008 28 artiklassa, jonka otsikko on ”Tiettyjen muiden kuin luonnonmukaisten, maatalousperäisten ainesosien käyttö elintarvikkeiden jalostuksessa”, säädetään seuraavaa:

”Asetuksen (EY) N:o 834/2007 19 artiklan 2 kohdan c alakohdan soveltamiseksi tämän asetuksen liitteessä IX lueteltuja muita kuin luonnonmukaisia maatalousperäisiä ainesosia saa käyttää luonnonmukaisia elintarvikkeita jalostettaessa.”

12 Asetuksen N:o 889/2008 liitteessä V, jonka otsikko on ”Asetuksen 22 artiklan d alakohdassa, 24 artiklan 2 kohdassa ja 25 m artiklan 1 kohdassa tarkoitetut rehuaineet”, olevassa 1 kohdassa mainitaan kivennäisperäiset rehuaineet, joihin kuuluvat muun muassa ”kalkkipitoinen merilevä (maerl)” ja ”Lithothamne”.

13 Tämän asetuksen liitteessä VIII, jonka otsikko on ”Asetuksen 27 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja 27 a artiklan a alakohdassa tarkoitetut eräät tuotteet ja aineet, joita käytetään luonnonmukaisesti tuotettujen jalostettujen elintarvikkeiden, hiivan ja hiivatuotteiden tuotannossa”, olevassa A jaksossa, jonka otsikko on ”Elintarvikelisiä aineet, kantaja-aineet mukaan luettuina”, säädetään, että kalsiumkarbonaattia ”ei saa käyttää tuotteiden väriaineena eikä kalsiumlisänä”.

14 Mainitun asetuksen liitteessä IX, jonka otsikko on ”Asetuksen 28 artiklassa tarkoitetut maatalousperäiset ainesosat, joita ei ole tuotettu luonnonmukaisesti”, säädetään seuraavaa:

”Jalostamattomat kasvituotteet ja niistä eri menetelmillä saadut tuotteet

1.1 Syötävät hedelmät, pähkinät ja siemenet:

--

1.2 Syötävät mausteet ja yrtit:

--

1.3 Muut:

Muiden kuin luonnonmukaisten elintarvikkeiden valmistuksessa sallitut levät, mukaan luettuna merilevä.

--”

Asetus (EY) N:o 1925/2006

15 Vitamiinien, kivennäisaineiden ja tiettyjen muiden aineiden lisäämisestä elintarvikkeisiin 20.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1925/2006 (EUVL 2006, L 404, s. 26) liitteessä I, jonka otsikko on ”Vitamiinit ja kivennäisaineet, joita elintarvikkeisiin voidaan lisätä”, luetellaan kivennäisaineiden joukossa ”Kalsium”.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 16 Natumi valmistaa soija- ja riisijuomia, jotka se saattaa myyntiin valmiiksi pakattuina. Se lisää juomiinsa jauhemuodossa korallimaista punalevää *Lithothamnium calcareum*, jota saadaan kyseisen kuolleen levän puhdistetuista, jauhetuista ja kuivatuista kerrostumista. Levä sisältää pääasiassa kalsium- ja magnesiumkarbonaattia.
- 17 Natumi myy muun muassa ”Soja-Drink-Calcium”-nimistä tuotettaan, joka on varustettu ”bio”-merkinnällä ja seuraavilla maininnoilla: ”kalsium”, ”sisältää kalsiumpitoista merilevää” ja ”sisältää laadukasta kalsiumia lithothamnium-merilevästä”.
- 18 Vuonna 2005 Nordrhein-Westfalenin osavaltio ilmoitti Natumille yhtäältä, että kalsiumkarbonaatin käyttö kivennäisaineena luonnonmukaisissa tuotteissa oli kiellettyä niiden täydentämiseksi kalsiumilla myös siinä tapauksessa, että täydentäminen tapahtuu lisäämällä tuotteisiin levää, ja toisaalta, että tällaisissa tuotteissa ei saa olla kalsiumia koskevia mainintoja.
- 19 Koska Nordrhein-Westfalenin osavaltio pani Natumia vastaan vireille rahamääräisiä seuraamuksia koskevan menettelyn, Natumi nosti 14.7.2005 Verwaltungsgericht Düsseldorfissa (Düsseldorfin hallintotuomioistuin, Saksa) vahvistuskanteen, joka hylättiin.
- 20 Natumi teki mainitun tuomioistuimen ratkaisusta valituksen Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfaleniin (Nordrhein-Westfalenin osavaltion ylempi hallintotuomioistuin, Saksa). Pääasian asianosaisten pyynnöstä asian käsittelyä lykättiin siihen asti, kunnes asetus N:o 834/2007 annettiin; kyseisellä asetuksella kumottiin maataloustuotteiden luonnonmukaisesta tuotantotavasta ja siihen viittaavista merkinnöistä maataloustuotteissa ja elintarvikkeissa 24.6.1991 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2092/91 (EYVL 1991, L 198, s. 1).
- 21 Viimeksi mainittu tuomioistuin hylkäsi Natumin valituksen 19.5.2016 antamallaan tuomiolla ja katsoi, ettei asetuksessa N:o 889/2008 sallita *Lithothamnium calcareum* -levän lisäämistä luonnonmukaiseen elintarvikkeeseen. Kyseisen tuomioistuimen mukaan tämän asetuksen liitteessä IX oleva 1.3 kohta koskee ainoastaan syötäviä leviä niin, että vain niitä saa käyttää tämän asetuksen 28 artiklan mukaisesti luonnonmukaisia elintarvikkeita jalostettaessa. Vaikka näissä säännöksissä ei ole minkäänlaista nimenomaista viittausta levien syöntikelpoisuuteen, tätä tulkintaa tukee se, että tässä liitteessä IX olevassa 1.1 ja 1.2 kohdassa tarkoitettujen muiden aineiden on sovelluttava syötäväksi, samoin kuin asetuksen N:o 834/2007 13 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen levien. *Lithothamnium calcareum* -levä ei kuitenkaan sille ominaisten soluseinien kalkkikertymien vuoksi sovellu syötäväksi. Mainittu tuomioistuin katsoi joka tapauksessa, että *Lithothamnium calcareum* -levän kerrostumat eivät ole asetuksen N:o 889/2008 liitteessä IX olevan 1.3 kohdan mukaisia maatalousperäisiä ainesosia vaan kivennäisaineita, jollaisten lisääminen luonnonmukaisiin tuotteisiin ei lähtökohtaisesti ole sallittua.
- 22 Natumi teki valituksesta annetusta tuomiosta Revision-valituksen Bundesverwaltungsgerichttiin (liittovaltion ylin hallintotuomioistuin, Saksa).
- 23 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että pääasian ratkaisu riippuu ensinnäkin siitä, sallitaanko asetuksessa N:o 889/2008 *Lithothamnium calcareum* -levän käyttö ainesosana luonnonmukaisten elintarvikkeiden valmistuksessa.
- 24 Se toteaa tältä osin, että asetuksen N:o 834/2007 19 artiklan 2 kohdassa erotetaan toisistaan erityisesti kivennäisaineiden käyttö ja muiden kuin luonnonmukaisten maatalousperäisten ainesosien käyttö ja että asetuksen N:o 889/2008, jolla pannaan täytäntöön asetus N:o 834/2007, 27 ja 28 artiklassa säädetään erilaisista lupajärjestelmistä näiden kahden ryhmän osalta.

- 25 Kivennäisaineita saa asetuksen (EY) N:o 889/2008 27 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaan lähtökohtaisesti käyttää vain, jos niiden käyttöön oikeudellisesti suoraan veloitetaan tavanomaiseen käyttöön tarkoitetuissa elintarvikkeissa. Muita kuin luonnonmukaisia maatalousperäisiä ainesosia voidaan kyseisen asetuksen 28 artiklan mukaan käyttää luonnonmukaisia elintarvikkeita jalostettaessa, jos nämä ainesosat on lueteltu kyseisen asetuksen liitteessä IX olevassa rajoitetussa luettelossa. Tämän liitteen 1.3 kohdassa mainitaankin ”muiden kuin luonnonmukaisten elintarvikkeiden valmistuksessa sallitut levät, mukaan luettuna merilevä”.
- 26 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan asetuksen N:o 889/2008 liitteessä IX olevaan 1.3 kohtaan ei sisälly mitään levien syöntikelpoisuutta koskevaa rajoitusta. Näin ollen syöntikelpoisuuden vaatimus ei koske itse levää vaan elintarvikkeiden valmistuksessa käytettävää ainesosaa, kuten leväjauhetta. Tätä tulkintaa tukee kyseisen tuomioistuimen mukaan Natumin esittämä komission 30.3.2015 päivätty kirje, jossa tämä toimielin on vahvistanut, että mainitussa liitteessä IX oleva 1.3 kohta koskee *Lithothamnium calcareum* -levää.
- 27 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin lisää, että se, että ”lithothamne” mainitaan kivennäisperäisenä aineena asetuksen N:o 889/2008 liitteessä V, joka koskee rehuja, ja se, että kyseisen asetuksen liitteessä IX ei ole ”lithothamnea” vastaavaa luokkaa, puoltavat kyllä lähtökohtaisesti pääasiassa kyseessä olevan levän luokittelamista kivennäisaineeksi. Jos kuitenkin elävänä korjattua levää pidetään sen kalsiumpitoisuudesta riippumatta maatalousperäisenä ainesosana, näin pitäisi lähtökohtaisesti olla myös kuolleen levän osalta, mikäli ei osoiteta, että kalkkeutuminen tapahtuu vasta levän kuolemisen jälkeen. Lisäksi ”lithothamnen” luokittelu asetuksen N:o 889/2008 liitteessä V kivennäisperäiseksi aineeksi ei ole merkityksellinen elintarvikkelupajärjestelmän kannalta, koska asetuksen N:o 834/2007 19 artiklassa, jota sovelletaan viimeksi mainittujen luokitteluun, ei lähtökohtaisesti sallita kivennäisaineita.
- 28 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa lisäksi, että vaikka – kuten asetuksessa N:o 889/2008 vahvistetuista rehuja koskevista säännöistä ilmenee – unionin lainsäätäjällä oli tietoinen *Lithothamnium calcareum* -levän korkeasta kalsiumpitoisuudesta, asetuksen N:o 889/2008 liitteessä IX oleva 1.3 kohta koskee leviä sulkematta pois erityisesti tätä levää.
- 29 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo näin ollen, että *Lithothamnium calcareum* -levän ja erityisesti kyseisen kuolleen levän puhdistetuista, kuivatuista ja jauhetuista kerrostumista saadun jauheen käyttö on sallittua asetuksen N:o 834/2007 19 artiklan 2 kohdan c alakohdan nojalla, luettuna yhdessä asetuksen N:o 889/2008 28 artiklan ja saman asetuksen liitteessä IX olevan 1.3 kohdan kanssa.
- 30 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii kuitenkin, täyttävätkö levät ja erityisesti *Lithothamnium calcareum* -levä, ja missä määrin, asetuksen N:o 834/2007 21 artiklan 1 kohdan ii alakohdassa säädetty edellytykset sille, että niiden käyttö olisi sallittua kyseisen asetuksen 19 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Ei ole ilmeistä, että ilman tämän levän käyttöä olisi mahdotonta tuottaa tai säilyttää elintarvikkeita tai täyttää unionin oikeudessa säädettyjä ravitsemuksellisia vaatimuksia.
- 31 Toiseksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, saako pääasiassa kyseessä olevan levän kaltaisen ainesosan sisältävän tuotteen merkintä sisältää viittauksen kalsiumiin, joka on kivennäisaine.
- 32 Kyseinen tuomioistuin katsoo, että asetuksen N:o 834/2007 23 artiklan nojalla viittaus kalsiumiin luonnonmukaisen juoman pakkauksessa tai nimessä on kielletty ja että lähtökohtaisesti kaikki viittaukset kalsiumin kaltaiseen kivennäisaineeseen voidaan asetuksen N:o 834/2007 19 artiklan 2 kohdan b alakohdan, luettuna yhdessä asetuksen N:o 899/2008 27 artiklan 1 kohdan f alakohdan, jonka mukaan kivennäisaineiden käyttö on sallittua vain tiukkojen edellytysten täytyessä, kanssa, katsoa harhaanjohtavaksi. Sama tuomioistuin katsoo kuitenkin, että näin ei ole silloin, kun kyseinen kalsium on peräisin ainesosasta, jonka – siltä osin kuin sen käyttö on sallittua – kalsiumpitoisuus on luontaisesti korkea.

33 Näissä olosuhteissa Bundesverwaltungsgericht on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Onko asetuksen N:o 889/2008 28 artiklaa, luettuna yhdessä liitteessä IX olevan 1.3 kohdan kanssa, tulkittava siten, että luonnonmukaisten elintarvikkeiden jalostuksessa saadaan käyttää ainesosana *Lithothamnium calcareum* -levää?
- 2) Jos ensimmäiseen kysymyksen vastataan myöntävästi: Onko myös kuolleen levän käyttäminen sallittua?
- 3) Jos toiseen kysymyksen vastataan myöntävästi: Onko sallittua käyttää ilmauksia ’sisältää kalsiumia’, ’sisältää kalsiumpitoista merilevää’ tai ’sisältää laadukasta kalsiumia lithothamnium-merilevästä’ tuotteessa, jonka yhtenä ainesosana on (kuollut) *Lithothamnium calcareum* -levä ja jossa on merkintä ’bio’?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen ja toinen kysymys

- 34 Ensimmäisellä ja toisella kysymyksellään, joita on syytä tarkastella yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo, onko asetusta N:o 889/2008 tulkittava siten, että *Lithothamnium calcareum* -levän puhdistetuista, kuivatuista ja jauhetuista kerrostumista saadun jauheen käyttö tämän asetuksen 28 artiklassa tarkoitettuna muuna kuin luonnonmukaisena maatalousperäisenä ainesosana on sallittua luonnonmukaisten elintarvikkeiden, kuten riisi- ja soijapohjaisten luonnonmukaisten juomien, jalostuksessa niiden täydentämiseksi kalsiumilla.
- 35 Tästä on huomautettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkittamisessa on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä lainsäädännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös tai määräys on (tuomio 19.9.2018, González Castro, C-41/17, EU:C:2018:736, 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 36 Pääasiassa kyseessä olevien säännösten sanamuodosta on todettava, että asetuksen N:o 899/2008 28 artiklasta käy ilmi, että asetuksen N:o 834/2007 19 artiklan 2 kohdan c alakohdan soveltamiseksi asetuksen N:o 899/2008 liitteessä IX lueteltuja muita kuin luonnonmukaisia maatalousperäisiä ainesosia voidaan käyttää luonnonmukaisia elintarvikkeita jalostettaessa.
- 37 Asetuksen N:o 889/2008 liitteessä IX olevassa 1 kohdassa vahvistetaan luettelo jalostamattomista kasvituotteista ja niistä eri menetelmillä saaduista tuotteista, joihin kuuluvat sen 1.1 kohdassa mainitut ”Syötävät hedelmät, pähkinät ja siemenet”, 1.2 kohdassa mainitut ”Syötävät mausteet ja yrtit” ja 1.3 kohtaan ”Muut” kuuluvat ”Muiden kuin luonnonmukaisten elintarvikkeiden valmistuksessa sallitut levät, mukaan luettuna merilevä”.
- 38 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tavoin on todettava, että koska unionin lainsäätäjät on nimenomaisesti todennut kyseisessä liitteessä IX olevien 1.1 ja 1.2 kohdan osalta, että niissä olevien tuotteiden on oltava syötäviä tuotteita, esittämättä tätä täsmennystä mainitun liitteen 1.3 kohdassa, tällaisen täsmennyksen puuttuminen vahvistaa sen, että kyseisen säännöksen soveltamisala ei rajoitu pelkästään sellaisinaan syötäviin leviin.
- 39 Näin ollen asetuksen N:o 889/2008 liitteessä IX oleva 1.3 kohta on ymmärrettävä siten, että se koskee kaikkia leviä, mukaan lukien merilevät, ja ainoa säädetty edellytys on se, että niiden käyttö muiden kuin luonnonmukaisten elintarvikkeiden valmistuksessa on sallittua.

- 40 Tässä tapauksessa ei ole kiistetty sitä, että *Lithothamnium calcareum* -levä on merilevä ja että sen käyttö muiden kuin luonnonmukaisten elintarvikkeiden jalostuksessa on sallittua.
- 41 Tätä levää on näin ollen pidettävä asetuksen N:o 889/2008 liitteessä IX olevassa 1.3 kohdassa tarkoitettuna jalostamattomana kasvituotteena.
- 42 Tästä seuraa, että *Lithothamnium calcareum* -levän puhdistetuista, kuivatuista ja jauhetuista kerrostumista saatu jauhe on kasvituotteesta eri menetelmillä saatu tuote, joka kuuluu asetuksen N:o 889/2008 liitteessä IX olevan 1.3 kohdan soveltamisalaan ja jota on pidettävä kyseisen asetuksen 28 artiklassa tarkoitettuna muuna kuin luonnonmukaisena maatalousperäisenä ainesosana.
- 43 Tätä toteamusta ei voida kyseenalaistaa sillä seikalla, johon Nordrhein-Westfalenin osavaltio vetoaa ja jonka mukaan asetuksen N:o 889/2008 liitteessä V olevassa 1 kohdassa, jossa vahvistetaan asetuksen 22 artiklan mukainen rajoitettu luettelo muista kuin luonnonmukaisista kasvipärisistä rehuaineista, eläinperäisistä rehuaineista ja kivennäisperäisistä rehuaineista, joita voidaan käyttää luonnonmukaisessa tuotannossa asetuksen N:o 834/2007 14 artiklan 1 kohdan d alakohdan iv alakohdan ja 16 artiklan nojalla, luokitellaan nimenomaisesti ”Lithothamne” ja ”Kalkkipitoinen merilevä (maerl)”, toisin sanoen *Lithothamnium calcareum* -levä, kivennäisperäisiksi rehuaineiksi.
- 44 Tämä luokittelu koskee nimittäin vain rehuja ja on erillinen näissä asetuksissa tarkoitettujen elintarvikkeiden luokittelusta. Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 78 ja 79 kohdassa, rehujen luokittelu selittyy sillä, että unionin oikeudessa vahvistetussa rehuja koskevassa lainsäädännössä *Lithothamnium calcareum* -levää arvioidaan sen ravintoarvon perusteella.
- 45 Lisäksi on huomautettava, että luonnonmukaisesti tuotettujen jalostettujen elintarvikkeiden osalta asetuksen N:o 834/2007 19 artiklan 2 kohdan b ja c alakohdassa sekä 21 artiklassa säädetään erilaisista lupajärjestelmistä sen mukaan, ovatko käytetyt tuotteet tai aineet muita kuin luonnonmukaisia maatalousperäisiä ainesosia, jotka on sisällytetty komission laatimaan rajoitettuun luetteloon, joka sisältyy asetuksen N:o 889/2008 28 artiklaan ja tämän asetuksen liitteeseen IX, vai ovatko ne lisäaineita, valmistuksen apuaineita, aromiaineita, vettä, suolaa, mikro-organismi- ja entsyymivalmisteita, kivennäisaineita, hivenaineita, vitamiineja tai aminohappoja ja muita mikroravintoaineita, jotka sisältyvät niin ikään komission laatimaan rajoitettuun luetteloon, joka on asetuksen N:o 889/2008 27 artiklan 1 kohdassa ja asetuksen liitteessä VIII.
- 46 Näin ollen tuotteen luokittelu asetuksen N:o 889/2008 28 artiklassa ja liitteessä IX tarkoitetuksi muuksi kuin luonnonmukaiseksi maatalousperäiseksi ainesosaksi tai kyseisen asetuksen 27 artiklan 1 kohdassa ja liitteessä VIII tarkoitetuksi kivennäisaineeksi ei määräydy kyseisen tuotteen ravintoarvon perusteella vaan se määräytyy sen perusteella, onko se sisällytetty johonkin näissä säännöksissä mainituista rajoitetuista luetteloista.
- 47 Nyt käsiteltävässä asiassa asetuksen N:o 889/2008 27 artiklan 1 kohdan ja sen liitteen VIII sanamuodossa ei viitata *Lithothamnium calcareum* -levään, joten sitä ei voida ensi näkemältä pitää näissä säännöksissä tarkoitettuna kivennäisaineena.
- 48 Kyseisten säännösten asiayhteydestä on muistutettava, että asetuksen N:o 889/2008 28 artiklalla ja sen liitteellä IX pannaan täytäntöön asetuksen N:o 834/2007 19 artiklan 2 kohdan c alakohta.
- 49 Asetuksen N:o 834/2007 19 artiklan, jossa säädetään jalostettujen elintarvikkeiden tuotantosäännöistä, 2 kohdan b alakohdassa sallitaan nimittäin muiden kuin luonnonmukaisten maatalousperäisten ainesosien lisääminen, jos niiden käyttö luonnonmukaisessa tuotannossa on sallittu etukäteen tämän asetuksen 21 artiklan mukaisesti.

- 50 Tämän osalta asetuksen N:o 834/2007 21 artiklassa määritetään vaatimukset tällaisten tuotteiden ja aineiden käytön sallimiselle ja valtuutetaan komissio laatimaan näiden vaatimusten perusteella rajoitettu luettelo, johon kyseiset tuotteet ja aineet sisällytetään.
- 51 Komissio vahvisti kyseisen 21 artiklan perusteella asetuksen N:o 889/2008 28 artiklassa ja liitteessä IX luettelon niistä muista kuin luonnonmukaisista maatalousperäisistä ainesosista, joita voidaan käyttää luonnonmukaisten elintarvikkeiden jalostuksessa, asetuksen N:o 834/2007 19 artiklan 2 kohdan c alakohdan soveltamiseksi.
- 52 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee kuitenkin, että täytäntöönpanoasetukselle on annettava perusasetuksen säännösten kanssa yhteensoveltuva tulkinta, jos se on mahdollista (tuomio 19.7.2012, Pie Optiek, C-376/11, EU:C:2012:502, 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 53 Näin ollen asetuksen N:o 889/2008 28 artiklaa ja sen liitettä IX on tulkittava asetuksen N:o 834/2007 21 artiklan mukaisesti.
- 54 Tästä seuraa, kuten julkisasiamies on korostanut ratkaisuehdotuksensa 67 kohdassa, että asetuksen N:o 889/2008 liitteessä IX olevaan rajoitettuun luetteloon merkittyä muuta kuin luonnonmukaista maatalousperäistä ainesosaa voidaan käyttää luonnonmukaisessa elintarvikkeessa vain, jos se täyttää asetuksen N:o 834/2007 21 artiklassa säädetty edellytykset.
- 55 Näiden asetuksen N:o 834/2007 21 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan i ja ii alakohdassa mainittujen kriteerien mukaan tuotteen tai aineen käytön edellytyksenä on yhtäältä se, ettei kyseisen asetuksen III osaston 4 luvun, johon mainittu säännös kuuluu, mukaisesti sallittuja vaihtoehtoja ole saatavilla, ja toisaalta se, että ilman näiden tuotteiden tai aineiden käyttöä olisi mahdotonta tuottaa tai säilyttää elintarviketta tai täyttää unionin lainsäädännön perusteella säädettyjä tiettyjä ravitsemuksellisia vaatimuksia.
- 56 Näin ollen on tutkittava, täyttääkö *Lithothamnium calcareum* -levän puhdistetuista, kuivatuista ja jauhetuista kerrostumista saadun jauheen käyttö pääasiassa kyseessä olevien riisi- ja soijapohjaisten luonnonmukaisten juomien kaltaisissa luonnonmukaisissa elintarvikkeissa asetuksen N:o 889/2008 28 artiklassa tarkoitettuna muuna kuin luonnonmukaisena maatalousperäisenä ainesosana niiden täydentämiseksi kalsiumilla nämä edellytykset.
- 57 Näistä edellytyksistä ensimmäisen osalta on todettava, että jollei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen suorittamasta tarkistuksesta muuta johdu, ei vaikuta siltä, että muunlaiset ratkaisut olisivat kyseisen asetuksen 19 ja 21 artiklan nojalla sallittuja. Tämän edellytyksen on näin ollen katsottava täyttyvän.
- 58 Jälkimmäisestä edellytyksestä on todettava, että – jollei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen suorittamasta tarkistuksesta muuta johdu – ei vaikuta siltä, että *Lithothamnium calcareum* -levän puhdistetuista, kuivatuista ja jauhetuista kerrostumista saadun jauheen lisääminen pääasiassa kyseessä olevien riisi- ja soijapohjaisten luonnonmukaisten juomien kaltaisten luonnonmukaisten elintarvikkeiden täydentämiseksi kalsiumilla olisi välttämätöntä näiden elintarvikkeiden tuottamiseksi tai säilyttämiseksi, eikä siltä, että se mahdollistaisi unionin lainsäädännön perusteella säädettyjen tiettyjen ravitsemuksellisten vaatimusten täyttämisen. Näin ollen on katsottava, että tämä edellytys ei täyty nyt käsiteltävässä asiassa.
- 59 Tästä seuraa, että asetuksen N:o 889/2008 28 artiklaa ja liitettä IX, luettuina yhdessä asetuksen N:o 834/2007 21 artiklan kanssa, on tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että *Lithothamnium calcareum* -levän puhdistetuista, kuivatuista ja jauhetuista kerrostumista saatua jauhetta käytetään pääasiassa kyseessä olevien riisi- ja soijapohjaisten luonnonmukaisten juomien kaltaisten luonnonmukaisten elintarvikkeiden jalostuksessa muuna kuin luonnonmukaisena maatalousperäisenä ainesosana niiden täydentämiseksi kalsiumilla.

- 60 Pääasiassa kyseessä olevan säännösten tavoitteet tukevat tätä tulkintaa.
- 61 Asetuksen N:o 889/2008 tarkoituksena on nimittäin sen 1 artiklan 1 kohdan mukaan vahvistaa asetuksen N:o 834/2007 soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt.
- 62 Asetuksessa N:o 834/2007 vahvistetaan tiukat säännöt, jotka koskevat kivennäisaineiden lisäämistä luonnonmukaisten elintarvikkeiden tuotannossa, ja sen 19 artiklan 2 kohdan b alakohdassa säädetään, että kivennäisaineita saadaan käyttää elintarvikkeissa, jos niiden käyttö luonnonmukaisessa tuotannossa on tämän asetuksen 21 artiklan mukaisesti etukäteen sallittu.
- 63 Vitamiinien, kivennäisaineiden ja eräiden muiden aineiden lisäämisestä elintarvikkeisiin annetun asetuksen N:o 1925/2006 liitteen I mukaan kalsium on kuitenkin kivennäisaine.
- 64 Komissio laati asetuksen N:o 834/2007 21 artiklan perusteella asetuksen N:o 889/2008 27 artiklassa ja liitteessä VIII olevassa A jaksossa asetuksen N:o 834/2007 19 artiklan 2 kohdan b alakohdan soveltamiseksi rajoitetun luettelon aineista, joita voidaan käyttää lisäaineina luonnonmukaisten elintarvikkeiden jalostuksessa. Vaikka kalsiumkarbonaatti luokitellaan liitteen VIII kyseisessä jaksossa elintarvikelisiä aineeksi, siinä täsmennetään kuitenkin, että kalsiumkarbonaattia ei saa käyttää tuotteiden kalsiumlisänä.
- 65 Lisäksi asetuksen N:o 889/2008 27 artiklan 1 kohdan f alakohdassa säädetään, että kivennäisaineiden käyttö on sallittua tavanomaiseen käyttöön tarkoitetuissa elintarvikkeissa seuraavien vaihtoehtojen edellytysten täytyessä: Ensinnäkin käyttöön ”oikeudellisesti suoraan velvoitetaan” eli siihen velvoitetaan suoraan unionin lainsäädännön säännöksissä tai unionin lainsäädännön mukaisissa kansallisissa säännöksissä, sillä seurauksella, että elintarviketta ei voida lainkaan saattaa markkinoille tavanomaiseen käyttöön tarkoitettuna elintarvikkeena ilman kivennäisaineiden lisäämistä. Toiseksi niiden elintarvikkeiden osalta, jotka saatetaan markkinoille tiettyjä terveys- tai ravinto-ominaisuuksia tai -vaikutuksia omaavina tai tiettyjen kuluttajaryhmien tarpeisiin, kivennäisaineiden käytöstä on säädettävä imeväisille ja pikkulapsille tarkoitetuista ruoista, erityisiin lääkinällisiin tarkoituksiin tarkoitetuista elintarvikkeista ja painonhallintaan tarkoitetuista ruokavalionkorvikkeista, imeväisille ja pikkulapsille tarkoitetuista viljapohjaisista valmisruoista ja muista lastenruoista tai äidinmaidonkorvikkeista ja vieroitusvalmisteista annetussa unionin lainsäädännössä.
- 66 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyyntö, unionin tuomioistuimen käytettävissä oleva asiakirja-aineisto ja sen asiasta tekemä arviointi eivät sisällä seikkaa, josta ilmenisi sellaisen kansallisen oikeuden tai unionin oikeuden säännön olemassaolo, joka edellyttäisi kalsiumin lisäämistä pääasiassa kyseessä oleviin luonnonmukaisiin elintarvikkeisiin eli riisi- ja soijapohjaisiin juomiin, jotta niitä voitaisiin pitää kaupan.
- 67 Tästä seuraa, että asetuksen N:o 834/2007 19 artiklan 2 kohdan b alakohdassa ja 21 artiklassa, luettuina yhdessä asetuksen N:o 889/2008 27 artiklan ja liitteen VIII kanssa, kielletään kalsiumin lisääminen pääasiassa kyseessä olevien riisi- ja soijapohjaisten juomien kaltaisten luonnonmukaisten elintarvikkeiden jalostuksessa niiden täydentämiseksi kalsiumilla.
- 68 Tästä on todettava, että Natumi myöntää kirjallisissa huomautuksissaan, että koska kalsiumkarbonaatin käyttö luonnonmukaisten tuotteiden täydentämiseksi kalsiumilla on kielletty, monet soija-, riisi- ja viljapohjaisten luonnonmukaisten juomien tuottajat lisäävät niihin *Lithothamnium calcareum* -levää, koska sen luontainen kalsiumpitoisuus on korkea. Natumi väittää lisäksi, että tämä levä on kalsiumille luonnollinen vaihtoehto ja että sen käyttö luonnonmukaisten elintarvikkeiden täydentämiseen on sallittava.
- 69 On kuitenkin todettava, että tulkinta, jonka mukaan *Lithothamnium calcareum* -levän, jonka luontainen kalsiumpitoisuus on korkea, puhdistetuista, kuivatuista ja jauhetuista kerrostumista saadun jauheen käyttö asetuksen N:o 889/2008 28 artiklassa tarkoitettuna muuna kuin luonnonmukaisena

maatalousperäisenä ainesosana on sallittua pääasiassa kyseessä olevien riisi- ja soijapohjaisten luonnonmukaisten juomien kaltaisten luonnonmukaisten elintarvikkeiden jalostuksessa niiden täydentämiseksi kalsiumilla, merkitsisi sitä, että näiden elintarvikkeiden tuottajien sallittaisiin kiertää asetuksen N:o 834/2007 19 artiklan 2 kohdan b alakohdassa ja 21 artiklassa, luettuina yhdessä asetuksen N:o 889/2008 27 artiklan ja VIII liitteen kanssa, säädettyä kieltoa.

- 70 Tällainen tulkinta johtaisi näin ollen siihen, että pääasiassa kyseessä olevalla lainsäädännöllä vahvistetut tiukat säännöt, jotka koskevat kivennäisainesten kaltaisten tuotteiden ja aineiden lisäämistä luonnonmukaisten elintarvikkeiden tuotannossa, olisivat tehottomia, ja olisi ristiriidassa kyseisellä lainsäädännöllä tavoiteltujen päämäärien kanssa.
- 71 Lisäksi on todettava, että – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 90–93 kohdassa – luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 834/2007 kumoamisesta 30.5.2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/848 (EUVL 2018, L 150, s. 1) täytäntöönpanoasetusluonnoksen 7 artiklan toisessa kohdassa säädetään, että jalostettuihin luonnonmukaisiin elintarvikkeisiin tehtävän, muiden kuin luonnonmukaisten maatalousperäisten ainesosien lisäämisen salliminen ei tule kyseeseen, jos niitä käytetään asetuksen N:o 2018/848 liitteessä II olevan IV jakson 2.2.2 kohdassa mainittuina tuotteina tai aineina, joihin kuuluvat erityisesti kivennäisaineet. Vaikka asetus N:o 2018/848 ja mainittu luonnos täytäntöönpanoasetukseksi, sen liitteet mukaan luettuina, eivät ole sovellettavissa nyt käsiteltävässä asiassa, ne kertovat kuitenkin kehityksestä luonnonmukaisten elintarvikkeiden alalla siihen suuntaan, että muiden kuin luonnonmukaisten aineiden lisäämistä luonnonmukaisiin elintarvikkeisiin rajoitetaan.
- 72 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen on vastattava, että asetusta N:o 889/2008 on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että *Lithothamnium calcareum* -levän puhdistetuista, kuivatuista ja jauhetuista kerrostumista saatua jauhetta käytetään asetuksen N:o 889/2008 28 artiklassa tarkoitettuna muuna kuin luonnonmukaisena maatalousperäisenä ainesosana luonnonmukaisten riisi- ja soijapohjaisten juomien kaltaisten luonnonmukaisten elintarvikkeiden jalostuksessa niiden täydentämiseksi kalsiumilla.

Kolmas kysymys

- 73 Kun otetaan huomioon ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen annettu vastaus, ei kolmanteen kysymykseen ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

- 74 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 834/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä luonnonmukaisen tuotannon, merkintöjen ja valvonnan osalta 5.9.2008 annettua komission asetusta (EY) N:o 889/2008, sellaisena kuin se on muutettuna 22.10.2018 annetulla komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) 2018/1584, on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että *Lithothamnium calcareum* -levän puhdistetuista, kuivatuista ja jauhetuista

kerrostumista saatua jauhetta käytetään asetuksen N:o 889/2008, sellaisena kuin se on muutettuna täytäntöönpanoasetuksella 2018/1584, 28 artiklassa tarkoitettuna muuna kuin luonnonmukaisena maatalousperäisenä ainesosana luonnonmukaisten riisi- ja soijapohjaisten juomien kaltaisten luonnonmukaisten elintarvikkeiden jalostuksessa niiden täydentämiseksi kalsiumilla.

Allekirjoitukset